

5. Möjligheternas bord

MÄNNISKOR SOM INGÅR i exempelvis ett arbetslag, projekt, aktionsgrupp eller skolklass ställs ibland inför uppgifter de själva inte tagit ställning till. De vet inte riktigt vad som ska göras eller varför. *Möjligheternas bord* är en metod att undersöka vilka gemensamma intressen man har i gruppen och utifrån dem skapa en konkret handlingsplan

Förberedelser

- Ställ i ordning ett lämpligt antal bord beroende på gruppens storlek. Varje bord ska ha plats för minst 3 och högst 12 personer.
- Förbered fyra rubriker: **Önskvärt**, **Mindre önskvärt**, **Troligt** och **Mindre troligt** att läggas som ett koordinatsystem på varje bord. Se bilden nedan.
- Det skall finnas 5–8 post-it-lappar till varje deltagare att skriva ner sina idéer på. Av erfarenhet kommer de tokigaste men också de mest oväntade och intressanta idéerna efter det fjärde förslaget.
- Ha i beredskap fem pluppar till varje deltagare.

Steg 1. Visioner och drömmar

Ett enkelt och lekfullt sätt att skapa en gemensam vision är att ta skeendet i bakvänd ordning. Istället för att fundera på hur projektet/terminen/arbetet/arrangemanget/festen/semestern kommer att bli, vänder vi på steken och förutsätter att vi redan genomfört det vi föresatt oss. Vi placerar oss ett stycke in i framtiden på en tänkt återträff och uppgiften är att »minnas« saker som inträffat under resans gång. Här tar vi som exempel att planera en fest.

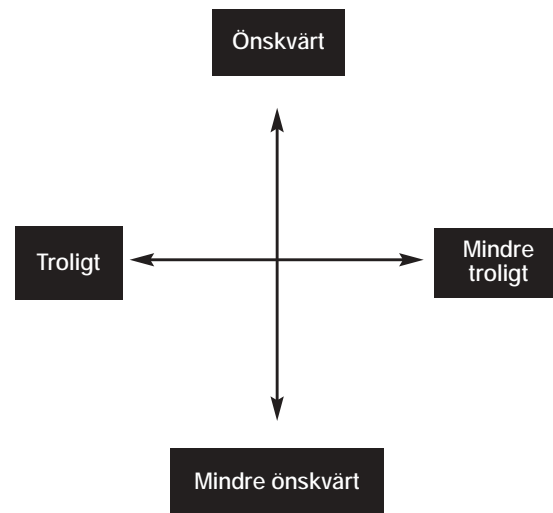
Be deltagarna att minnas vad som hänt. Poängtera att minnena ska vara så *konkreta*, *exakta* och *mätbara* som möjligt: namn på festdeltagare, kvantiteter

i kilo eller liter, kostnader i kronor, osv. Minnena bör också vara tidsbestämda – när på dygnet och vilken dag inträffade händelsen ifråga? Skriv ner ett minne, både från planeringen och från själva festen, på varje lapp. Alla minnen är helt OK, ingen censur på detta stadium.

Steg 2. Värdering

Nu är det dags att göra en bedömning av »minnena«, deltagarna sitter kvar på sina platser. Samla ihop alla minneslappar och lägg dem i en hög på bordet med baksidan upp. De ska vara väl blandade. Deltagarna tar nu lika många lappar var från högen. Behåll nyfikenheten genom att uppmana deltagarna att inte tjuvkika på lapparna.

Bordet är indelat i ett koordinatsystem:

En person börjar att läsa upp ett »minne«. Det ska nu värderas *gemensamt* av deltagarna utifrån **önskvärt/mindre önskvärt** och **troligt/mindre troligt**. Var på bordet ska lappen ligga? Kom överens om den exakt rätta platsen. Gå sedan laget runt tills alla minneslappar är värderade och utplacerade på bordet.

- Varför ska denna lapp ligga just där?
- Är det nu verkligen rätt plats?
- Vad händer om den ligger *där* då?

Steg 3. Strukturering

Deltagarna ska nu *gemensamt* försöka hitta en struktur bland lapparna. Antagligen finns det dubletter som kan plockas bort samt lappar med minnen som kompletterar varandra och kan flyttas till ett och samma område. Steg för steg skapas ordning i kaoset och gruppen kan skönja mönster som de kommit på *gemensamt*.

- **Kvadraten Önskvärt/Troligt:** Här hamnar lappar med idéer man tror sig kunna genomföra. Engagemanget, kunskapen och viljan att genomföra dem finns troligen också.
- **Kvadraten Önskvärt/Icke troligt:** Kanske kräver idéerna här särskilda insatser för att kunna förverkligas. Vari består hindren rent konkret? Är de verkligen oöverstigliga? Finns tålmodet att försöka ta itu med dem?
- **Kvadraten Icke önskvärt/Troligt:** Här finns alla lappar med negativa saker man inte tror sig kunna förhindra. Varför går det inte att undvika dessa händelser?

- **Kvadraten Icke önskvärt/Icke troligt:** Dessa farhågor behöver man antagligen inte fästa uppmärksamheten på.

Beroende på syftet med övningen bestämmer man sig för vilken eller vilka kategorier av lappar man ska fortsätta att jobba med.

Steg 4. Arbetsordning och prioritering

Övningsledaren sätter upp ett blädderblockspapper med rubrik *Idéer knutna till förberedelserna* och ett annat med rubrik *Idéer knutna till festen*. Samtliga sorterade lappar som man bestämt sig att jobba vidare med samlas in och sätts upp under respektive rubrik.

Nu gäller det för deltagarna att prioritera bland de aktuella idéerna. Betona att det faktiskt är möjligt att själv bestämma vad man är intresserad av. Ge varje deltagare fem pluppar och låt var och en fritt fördela dessa vid de arbetsuppgifter/områden/delprojekt som verkar mest intressanta. Därefter tar gruppen *gemensamt* ställning till vilka av dessa arbetsuppgifter/områden/delprojekt som bör genomföras.

Steg 5. Planering av genomförandet

Det är dags att välja in sig i intressegrupper. Projektiden – festen i det här fallet – ska konkretiseras i de nybildade intressegrupperna. Låt grupperna få tid på sig att göra en projektbeskrivning utifrån följande checklista:

PROJEKTBEKRIVNING			
Vad: (delprojekt)	När: (datum)	Hur: (organisering)	Vem/vilka: (ansvar)

Steg 6. Redovisning i storgrupp

Intressegrupperna redovisar hur de har lagt upp sitt arbete.

Steg 7. Utvärdering av planeringsprocessen i storgrupp

Placera deltagarna i en stor cirkel och låt dem reflektera kring processens olika faser. Gör omväxlande *rundor* och samtal kring nedanstående frågeställningar:

- Har jag haft möjlighet att påverka?
- Hur värderades mina idéer?

- Togs det lika hänsyn till var och en?
- Kunde jag själv bevaka mina intressen?
- Blev jag intresserad av nya saker under resans gång? Gjorde jag omprovningar?
- Har jag valt in mig i en grupp där jag har mitt intresse?
- Hur har jag blivit behandlad under dagen? Hur har jag sett på andra? ☹